

Juhana Sihvon saarna

Järvenpään kirkossa 15.7.2007

7. sunnuntai hellustaista

Matt. 5:20-30

Yhteiskunnallisen lain käytössä puhutaan lain hengestä ja kirjaimesta. Koska lain soveltamisessa on kysymys ihmisten välisestä toiminnasta, ei lain käytössä riitä lain tunteminen. Tarvitaan sen ymmärtämistä, mihin lailla tähdätään.

Tämän päivän evankeliumissa, joka on osa vuorisaarnaa, Jeesus puhuu lain oikeasta ymmärtämisestä. Laki tässä viittaa etiikkaan, siihen kuinka meidän tulee elää suhteessa toisiin ihmisiin. Jeesus sanoo tämän päivän evankeliumin edellä vuorisaarnassa, ettei laista oteta pois yhtään kirjainta eikä käskyä. Jeesus pitää siis kiinni kaikesta siitä, mitä kymmenen käskyä ilmoittaa. Sen lisäksi hän syventää lain tulkintaa, ilmaisee lain henkeä, selittämällä kahta kymmenen käskyn kohtaa, kuudetta ja erityisesti viidettä käskyä.

Lukijana huomio kiinnittyy siihen, että Jeesuksen lain tulkinta kuulostaa erityisen ankaralta. Tarkoittaako Jeesus todella, mitä hän sanoo? Jotta Jeesuksen antamia käskyjä voi tarkastella kaikessa syvyydessään, niitä on mielekästä pohtia yhteydessä siihen, kuka Jeesus on ja mitä hän sanoo itsestään.

Jeesus ilmaisee, ettei hän ole kuka tahansa opettaja. Hän ottaa itselleen vallan tulkita lakia yli muiden opettajien. Hän tekee rinnastuksen toisten ja oman opetuksensa välillä: "Teille on opetettu". Sitten hän jatkaa: "Mutta minä sanon teille". Hän torjuu kansan saaman opetuksen riittävyuden toteamalla, että taivaaseen päästäkseen on noudatettava Jumalan tahtoa paljon paremmin kuin lainopettajat ja fariseukset. Fariseusten ja lainopettajien opetus ja esimerkki ei riitä. Taivaaseen päästäkseen on kuunneltava Jeesusta.

Jeesus puhuu ensin viidennestä käskystä. Se, joka tappaa, ansaitsee oikeuden tuomion. Oikeudella Jeesus viittaa oman aikansa paikallisiin tuomioistuimiin. Jeesus laajentaa viidennen käskyn koskemaan sydämen tilaa. Myös se, joka on vihoissaan veljelleen, on ansainnut oikeuden tuomion. Vihoissaan oleminen voi tarkoittaa lähinnä sydämessä tehtävää murhaa. Kyse on kestävästä vihan muodosta, johon liittyy harkintaa ja vihan ruokkimista.

Seuraavaksi Jeesus käsittelee puheita. Se, joka sanoo veljelleen senkin hölmö, on ansainnut suuren neuvoston tuomion. Sana voidaan myös suomentaa idiootti tai typerys. Ja se, joka sanoo veljelleen sinä hullu, on ansainnut helvetin tulen.

Nämä toisiin ihmisiin kohdistuneet herjaukset eivät ole kevyttä jutustelua, vaan hyvin halveksivia ilmauksia. Hölmöksi puhuttelusta seuraa suuren neuvoston tuomio. Suuri neuvosto, hepreaksi sanhedrin, oli juutalaisten korkein tuomioistuin. Siihen kuului 71 jäsentä ja sen johtajana toimi ylipappi. Hulluksi moittimisesta seuraava helvetin tuli viittaa Jerusalemin eteläpuolella sijaitsevaan Hinnomin laaksoon, jossa juutalaiset olivat yhteen aikaan jopa uhranneet ihmisuhreja. Myöhemmin paikka toimi kaatopaikkana, jossa poltettiin jätteitä.

Jeesuksen opetus tuo esille, että mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu. Pahat teot ja sanat kumpuavat pahoista ajatuksista.

Seuraavaksi Jeesus puhuu sovussa elämisestä. Hän kuvaa tilanteen, jossa joku tuo Jumalalle uhrilahjan Jerusalemin temppeliin. Jos jollakin on jotakin uhraajaa vastaan, on ensin käytävä sopimassa. Uhrilahja joutaa odottaa alttarilla.

Sovinnosta puhuminen on suoraa jatkoa edeltävään. Lain vaatimus eli yhteys toisiin ihmisiin ei voi olla ristiriidassa Jumala-suhteen kanssa. Suhdetta läheisiin ja suhdetta Jeesukseen ei voi erottaa toisistaan. Pikemminkin päinvastoin. Kun Jumala tarjoaa meille sovintoa itsensä kanssa, ovat hänen tavoitteensa pidemmällä. Hän tahtoo, että me olemme ja hankkiudumme sovintoon myös läheistemme kanssa.

Kuvaus matkasta oikeuteen vastapuolen kanssa korostaa sovinnon saavuttamisen mahdollisuutta. Tarjoa sovintoa, ennen kuin tuomari luovuttaa sinut vankilaan ja joudut maksamaan kaiken viimeistä kolikkoa myöten. Kyse voi olla sovussa elämisestä tai sovussa eroamisesta. Joskus sovinto on mahdollista saavuttaa vain omin toimin, ilman vastapuolen aktiivisuutta. Joskus sovinnon voi saada vain omaan sydämeen. Näitä mahdollisuuksia ei mikään voi meiltä riistää.

Tämän jälkeen Jeesus siirtyy käsittelemään kuudetta käskyä. Hän ei tässä puhu varsinaisesti seksuaalimoraalista. Enemmän on kysymys Jumalan tahdon ymmärtämisestä yleensä. Kuudennenkin käskyn rikkomisen juuri on ihmisen sisäisessä maailmassa. Voimme sydämessämme antaa kiusaukselle periksi tai ruokkia sitä vaikkapa vain katsomalla. Ajatus toisen katsomisesta niin, että se johtaa pahaan himoon on jo kirjattu käskyihin. Kymmenennen käskyn mukaan me emme tavoittele lähimmäisen puolisoa. Luther selittää tätä niin, että meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme houkuttelemalla, pakottamalla tai vieraannuttamalla riistä lähimmäiseltämme hänen puolisoaan...[vaan kehotamme kaikkia pysymään tehtävissään ja täyttämään velvollisuutensa].

Tätä täsmentääkseen Jeesus esittää erään ankarimmista kielikuvistaan. Jos silmäsi tai kätesi viettelee sinut, heitä se pois. Jos elämässäsi on jotakin, joka estää sinua elämästä yhteydessä toisiin ihmisiin ja Jumalaan, älä tyydy tilanteeseen. Jätä taakkasi Jumalalle. Tukeudu toisiin ihmisiin. Rohkaise mielesi, ja anna itsellesi lupa ottaa vastaan sellaista tukea, jota tarvitset. Mitä menetettävää sinulla on?

Mikä on lain henki meille kristityille? Esitän tässä asiaan kaksi näkökulmaa. Ensimmäinen näkökulma on suhde lähimmäiseen lahjana ja tehtävänä.

Muuttaessani taannoin uuteen kotiin sain ystäviltäni lahjaksi Liuska-aralian. Elävä viherkasvi tuntui erityisen mukavalta muuntyyppisten tupaantuliaislahjojen joukossa. Kasvi tuo kotiin väriä ja elämää, ja toi minulle olon, että joku on nähnyt vaivaa mieltiessään minulle sopivaa lahjaa. Liuska-aralia vaatii säännöllistä kastelua, mutta ei siedä sisätiloissa suoraa auringonpaistetta eikä vetoa. Väärin hoidettuna se ei kukoista tai voi kuolla.

Saamani kasvi, joka eli asunnossani neljä vuotta, oli minun näkökulmastani sekä lahja että tehtävä. Olin saanut sen lahjana, ilman että minun oli tarvinnut tehdä mitään asian hyväksi. Se toi minulle iloa olemassaolollaan. Se oli muistutus ystävistäni, jotka sen lahjoittivat.

Kasvini olemassaolo edellytti myös tietoisuuttani siitä tehtävänä. Sen elämä vaati minulta sitoutumista sen säännölliseen hoitoon. Niin kauan, kun minä

hoidin tehtäväni kasvin hoitajana, se tuotti minulle iloa. Kun laiminlöin tehtävän, menetin kasvin.

Kasvini luonne tehtävänä alkoi siitä hetkestä, kun se lahjoitettiin minun käsiini. Lahja tulee kuitenkin aina ensin.

Lähimmäisemme ja läheisemme ovat meille sekä lahjoja, että tehtäviä. He ovat lahjoja, joita ilman elämä olisi onnetonta. He ovat myös tehtäviä, joihin on käytettävä paljon aikaa ja rakkautta.

Toinen näkökulma lain henkeen on erottelu Jumala-suhteeseen ja lähimmäissuhteeseen. Tämä jaottelu noudattelee 10 käskyn jakoa kahteen tauluun. Sama jaottelu on myös Isä meidän -rukouksessa. Sen kolme ensimmäistä pyyntöä liittyvät suhteeseemme Jumalaan. Neljä viimeistä pyyntöä käsittelevät ihmisen tarpeita.

Kristityn elämä on mahdollista vain kun siihen kuuluu sekä suhde Jumalaan että toisiin ihmisiin. Emme voi täyttää Jumalan tahtoa pelkästään rakastamalla lähimmäistämme. Jotta voimme ottaa lähimmäisemme tarpeet huomioon, meidän on elettävä syntien anteeksiannosta, jonka vain Jeesus voi antaa. Vain meissä kristityissä asuva Pyhä Henki voi perata meistä syntiä ja johdattaa meitä Jumalan tahdon täyttämiseen.

Toisaalta emme voi paeta Jumalan luo vastuutamme toisistamme toisista ihmisistä. Kun turvaudumme Jumalaan, hän aina ohjaa meidät toisten ihmisten luo. Hän opettaa meidät rakastamaan itseään ja toisia ihmisiä. Hän on antanut meille Raamatussa riittävästi ohjeita, jotta tiedämme, kuinka voimme elää hyvässä suhteessa lähimmäistemme kanssa.

Jeesuksen opettaman lain, tai täsmällisemmin rakkauden lain henki viittaa siis käskyihin sekä lahjana että tehtävänä. Tehtävää ei voi olla ilman lahjaa, eikä lahja tule todeksi ilman tehtävää.

Lahja ja tehtävä eivät kuitenkaan voi toteutua vain periaatteessa, eivätkä koskaan ole silkkaa teoriaa. Ne on mahdollista ymmärtää vain elävien ihmisten ja elävän Jumalan kautta. Kyse on suhteestamme Jumalaan, ja toisaalta suhteestamme toisiin ihmisiin. Näitä suhteita ei voi erottaa toisistaan, mutta ne eivät silti ole sama asia. Jeesus poikkeaa kaikista ihmisistä siinä, että kun elämme suhteessa häneen, meille on luvattu paikka taivaassa. Kun hän saa rakastaa meitä, voimme rakastaa lähimmäistämme niin kuin itseämme.